

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Pedagogická fakulta
Katedra lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov: Interkultúrna kompetencia v kontexte vysokoškolského vzdelávania: Ekonomía, manažment a cestovný ruch

Autorka: PhDr. Anna Zelenková, PhD.

Oponent: prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.

Habilitačná práca PhDr. Anny Zelenkovej, PhD. bola predložená na posúdenie v podobe publikovanej vedeckej monografie (Banská Bystrica: Belianum, 2014. 178 s. [6,93AH]. ISBN 978-80-557-0817-1). Obsah habilitačnej práce je rozdelený do 5 kapitol.

Cieľom habilitačnej práce je predstaviť „interdisciplinárny pohľad na podstatu a proces osvojovania si interkultúrnej kompetencie v ekonomických vedných disciplínach, konkrétne v štúdiu ekonomie, manažmentu, cestovného ruchu a odborných cudzích jazykov v uvedených odboroch“ (s. 7). Toto interdisciplinárne prepojenie viacerých vedných disciplín a oblastí spoločenského života hodnotím ako veľmi aktuálne, produktívne s potenciálom ďalšieho rozvoja vedeckého poznania.

Autorka v práci zároveň „zdôvodňuje nutnosť osvojovania si interkultúrnej kompetencie, prináša rozbor doterajších pedagogických prístupov k interkultúrnemu vzdelávaniu a prepája ich s praktickými didaktickými ukážkami“ (ibid.).

V prvej kapitole autorka predstavuje bazálnu terminológiu vymedzenej vedeckej oblasti. Ide o jasné, zrozumiteľné, systematicky podložené a logicky prepracované definície a v tejto časti práce je zreteľne badateľná dlhodobá pedagogická činnosť autorky v tejto oblasti. Drobné terminologické nedostatky nachádzam len pri použití niektorých pedagogických termínov, napr. vedomosti (ako mentálne spracované výsledky poznávania a učenia sa) nemôžeme získavať, tie si každý jednotlivec vytvára sám (porovnaj s. 19, riadok 19).

V nasledujúcej kapitole *Interkultúrna kompetencia ako požiadavka praxe vyplývajúca zo zásadných dokumentov Európskej únie a Slovenskej republiky* autorka zisťovala, „aké dokumenty, záväzné i nezáväzné, riadia internacionalizáciu vzdelávania a vedy v Európe“ (s. 25) a takisto to, ako tieto reagujú na „potrebu interkultúrnej komunikácie, interakcie a rozvíjania internacionálnych kontaktov“ (ibid.). Aj keď v úvodnom popise kapitoly autorka hovorí, že realizovala analýzu dokumentov, v tomto prípade ide skôr len o „prehľad vybraných dokumentov“ (ako správne skonštatovala aj samotná autorka na s. 44). Ich analýza v štúdiu absentuje, preto sa čitateľ nedozvie, či sú medzi jednotlivými dokumentmi nejaké terminologické alebo koncepčné rozdiely alebo či sa všetky vzáčne vo svojich náhľadoch zhodujú. Nevieme tiež, či na seba nadväzujú, či sa ovplyvňujú, či je v nich badateľný nejaký významový alebo konceptuálny posun v čase (čo by autorka zistila, ak by porovnala staršie a novšie dokumenty). A ani to, či a aký majú skutočný dosah na súčasné vzdelávanie. **Prosím preto autorku, aby sa týmito otázkam venovala v priebehu obhajoby svojej habilitačnej práce.**

Kapitola 3 *Interkultúrna kompetencia v ekonomických študijných programoch* má teoretický charakter. Definuje vzťah interkultúrnej kompetencie k cudzojazyčnej kompetencii, k interkultúrnemu manažmentu a k manažmentu diverzity na pracovisku. Podobne ako

úvodná kapitola habilitačnej práce je aj táto časť spracovaná jasne, systematicky, logicky a čitateľsky veľmi dostupne, v čom sa nepochybné odráža dlhodobá pedagogická a prednášateľská skúsenosť autorky.

V štvrtej kapitole *Interkultúrna kompetencia v štúdiu a praxi cestovného ruchu* autorka po definovaní základných pojmov, konceptov a vzťahov medzi nimi prináša výsledky výskumu zastúpenia jednotlivých zložiek interkultúrnej kompetencie v profile absolventov štúdia cestovného ruchu na šiestich slovenských fakultách, ktorý realizovala formou analýzy a komparácie jednotlivých študijných programov. Obávam sa však, že priebeh a popis výsledkov výskumu nie je čitateľom prezentovaný štandardným spôsobom. Chýba definovanie cieľov výskumu, formulovanie výskumných otázok, detailný popis metodológie (najmä procesu kódovania), ako aj detailný popis výsledkov a záverov výskumu. Výskumné výsledky sú v práci prezentované vo forme jednej tabuľky a jej interpretácie v rozsahu 1 strany formátu A5. **Preto by som uvítala, ak by sa autorka v priebehu obhajoby svojej habilitačnej práce tomuto výskumu venovala podrobnejšie a doplnila jeho chýbajúce atribúty.**

Podobne neštandardným spôsobom je spracovaná aj piata kapitola práce *Metódy zamerané na rozvíjanie interkultúrnej kompetencie vo vysokoškolskom vzdelávaní*. Realizovaný akčný výskum nie je metodologicky dostatočne popísaný. Nejasné vyjadrenia typu „spracovali sme teda okolo 150 odpovedných (sic!) a reflexívnych hárkov, analyzovali sme rovnaký počet produktov činnosti (seminárne práce, prezentácie) a spracovali niekoľko videozáznamov (simulačné metódy) a audiozáznamov“ (s. 117, podčiarkla S.P.) by sa v metodologicky precízne spracovanej štúdiu nemali objaviť. Nehovoriac o tom, že v štúdiu absentujú akékoľvek analýzy spomenutých hárkov, študentských produktov alebo video/audiozáznamov. Takisto nenachádzam popis realizovaných vyučovacích jednotiek (čo je nevyhnutná súčasť akčného výskumu) a ich analýzy. Výskumné výsledky tejto časti habilitačnej práce majú podobu teoretických popisov vybraných vyučovacích metód, ktoré majú podľa autorky „potenciál rozvíjať kognitívnu, afektívnu a činnostnú doménu, pomocou nich si študenti osvojili interkultúrne vedomosti, postoje, pocity a komunikačné interkultúrne zručnosti“ (s. 155). Správa z výskumu v podobe, v akej ju autorka predložila v piatej kapitole svojej monografie, však takéto závery nijakým spôsobom nepotvrďuje. **Preto by som autorku poprosila, aby sa v priebehu obhajoby svojej habilitačnej práce venovala aj tomuto výskumu podrobnejšie a vysvetlila svoj metodologický postup.**

V poslednej časti habilitačnej práce autorka zhrňa svoje závery a pripája odporúčania pre edukačnú prax.

Poznámky, pripomienky a otázky do diskusie

1. Na s. 18 sa autorka venuje aj silnejúcemu kritickému postoju voči politike multikultúrneho obohacovania, ktorá sa niekedy aj trochu zosmiešňujúco označuje ako „multi-kulti“. Ako sa na túto otázku pozerá samotná autorka dnes a ako by mala byť reflektovaná v súčasnom vzdelávaní aj v svetle súčasnej utečeneckej krízy v Európe?
2. Na s. 36 habilitačnej práce autorka uvádza, že Rada EÚ vyzýva členské štáty a vysokoškolské inštitúcie, aby spoločne podporovali medzinárodnú kultúru na týchto inštitúciách „poskytovaním vysokokvalitných učebných plánov a uplatňovaním vyučovacích metód, ktoré zohľadňujú medzinárodný rozmer“ (s. 36). Aké vyučovacie metódy „zohľadňujúce medzinárodný rozmer vzdelávania“ by autorka do tejto skupiny zaradila?
3. Prosím o reakciu autorky na zvýraznené vety v predchádzajúcich častiach posudku ku kapitolám č. 2, 4 a 5.

Na záver konštatujem, že napriek niektorým vyššie popísaným nedostatkom habilitačná práca PhDr. Anny Zelenkovej, PhD. predstavuje zaujímavý interdisciplinárny príspevok k súčasnej mimoriadne živej diskusii o rozvoji interkultúrnej kompetencie jedinca pre potreby súčasnej spoločnosti. Prináša množstvo nových systematicky spracovaných poznatkov, ktoré je možné bezprostredne uplatniť v ďalšej výskumnej aj pedagogickej praxi.

Habilitačná práca v predloženej podobe spĺňa stanovené kritériá a **odporúčam ju k obhajobe pred habilitačnou komisiou.**

Nitra 30. 10. 2015

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.
KLIŠ PF UKF v Nitre